

LAUSUNTO

7.8.2018

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fiViitteet VM093:00/2018
1272/03.01.00/2018**Asia Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista sekä julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja toteaa asiasta seuraavaa:

Tällä hetkellä valtuutuksia ja muita tahdonilmaisuja voi tukipalvelulain 10 §:n perusteella antaa ainoastaan tunnistautumalla sähköisesti asiointivaltuuspalvelun sähköiseen palveluun. VRK:n tukipalvelulain nojalla tarjoaman asiointivaltuuspalvelun (Suomi.fi-valtuudet) kehittämistyön yhteydessä onkin noussut esiin kysymys siitä, kuinka valtuuspalvelun hyödyntämismahdollisuus voitaisiin tarjota mahdollisimman laajalle käyttäjäpiirille luotettavalla ja joustavalla tavalla. Tämän asian pohtiminen ja kehittäminen onkin mielestämme erinomaisen kannatettava asia.

Asiointivaltuuspalvelun toimipisteasiointi

Esityksessä ehdotetaan, että tukipalvelulakiin lisättäisiin mahdollisuus tarkistaa ja antaa sähköisiä valtuutuksia ja muita tahdonilmaisuja sähköisen rekisteröinnin lisäksi myös Väestörekisterikeskuksen toimipisteessä, VRK:n tai yhteispalvelulain soveltamisalaan kuuluvan viranomaisen toimeksiannosta yhteispalvelulaissa tarkoitetussa yhteispalvelussa sekä käyttäjäorganisaation toimipisteessä. Lakiin lisättäisiin myös säännökset koskien valtuutuksen ja muun tahdonilmaisun peruuttamista toimipisteessä, sähköisesti tai palvelutuottajan (VRK) taikka rekisteröivän organisaation toimesta.

EETU pitää uudistusta kannatettavana. Kaikilla ei ole mahdollisuutta tehdä valtuutuksia sähköisesti, joten toimipisteasiointin mahdollistaminen on tervetullut uudistus. Valtuutuksen tai muun tahdonilmaisun luonti toimipisteessä mahdollistaa asiointivaltuuspalvelun ja muiden sähköisessä ympäristössä tarjottavien palvelujen hyödyntämisen nykyistä laajemmalle käyttäjäpiirille. Sen mahdollistaminen, että sähköiseen asiointiin kykenemättömätkin henkilöt (esimerkiksi vanhukset) sekä muut kuin luonnolliset henkilöt voivat valtuuttaa asiointivaltuuspalvelun avulla toisen asioimaan puolestaan joko sähköisesti tai fyysisesti on mielestämme kannatettavaa. Toimipisteasiointiin kuuluva mahdollisuus asiointiin myös puhelimen välityksellä on myös hyvä.

Toimipisteasiointin yhteydessä tuleva mahdollisuus rekisteröidä ja peruuttaa myös jatkovaltuuttamisen mahdollistavia valtuutuksia valtuuttaa asioimaan organisaation puolesta on hyvä. Aivan kuten esityksessä todetaan, se selvästi parantaisi esimerkiksi kuolinpesän puolesta asioivan henkilön työtä hänen saadessa valtuutuksen asioida kuolinpesän edustajana valtuutuksen kattamissa asioissa.

Käyttäjäorganisaatiot, jotka ovat viranomaisia, voisivat järjestää yhteispalvelulain perusteella mahdollisuuden rekisteröidä yhden viranomaisen toimintaan liittyvä valtuuksia myös toisen viranomaisen toimipisteessä. Esityksen mukaan yksityiset käyttäjäorganisaatiot voisivat toisen yksityisen käyttäjäorganisaation toimeksiannosta ja VRK:n hyväksynnällä rekisteröidä myös muita yksityisellä sektorilla hyödynnettäviä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja kuin niiden omaan toimintaan liittyviä.

Tällaisen järjestelyn salliminen lienee, kuten esityksessäkin on kerrottu, perusteltua, jotta loppukäyttäjät voisivat rekisteröidä mahdollisesti useampia valtuutuksia yhdessä toimipisteessä asioimalla.

Korostamme, että palvelupisteellä asioidessaan tahdonilmaisun antajan ehdottoman tärkeää saada rekisteröivän organisaation edustajalta neuvontaa valtuutusta luodessaan. Tulee siis ehdottomasti varmistua siitä, että rekisteröivän organisaation rekisteröintitehtävää hoitavat henkilöt koulutetaan tehtävään ja käyttäjäorganisaatiolle asetetaan käyttöehdoissa velvollisuus tarkastaa valtuutuksen sisältö yhdessä tahdonilmaisun antajan kanssa ennen valtuutuksen vahvistamista.

Asiointivaltuuspalvelun käyttövelvoite

LAUSUNTO

7.8.2018

Käyttövelvoitteen lisääminen asiointivaltuuspalvelun osalta on mielestämme positiivista. Käyttövelvoite ohjaa julkisia organisaatioita myös ottamaan palvelun käyttöönsä.

Esityksessä kuitenkin todetaan, että joissakin tapauksissa voisi silti olla perusteltua, että käyttäjäorganisaatio ottaa käyttöön asiointivaltuuspalvelun sijaan erillisiä kyselypalveluja. Mikäli käyttäjäorganisaatiolla on perustellusti osoittaa vaatimuksia, joita asiointivaltuuspalvelu ei kansallisen ratkaisunsa luonteen vuoksi voi toteuttaa, velvoitettu käyttäjäorganisaatio voisi hakea poikkeusta käyttövelvoitteeseen.

Tavoitteen ollessa yksi asiointivaltuuspalvelu, mitkä voisivat olla tapauksia, jossa olisi perusteltua käyttää jotain muuta keinoa, esimerkiksi kyselypalveluja? Kriteerit vapauksien antamisesta tulee olla tiukat.

Eräiden tukipalvelujen maksullisuus

Tunnistuspalvelua, asiointivaltuuspalvelua ja verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että Valtiokonttorilla ja VRK:lla olisi mahdollisuus periä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määriteltäviä omakustannushintaa vastaavia maksuja palvelujen käytöstä käyttäjäorganisaatioilta.

Tunnistuspalvelun tuottamiskustannukset rajoittavaa kiinteähintaista sopimusta ei ole saatu toteutettua luottamusverkostoon kuuluvien pankkien kanssa tavoitellun mukaisesti. Tämän hetkisen arvion mukaisesti kustannukset tulevat nousemaan nykyisestä sopimuksesta pahimmillaan jopa noin kaksinkertaiseksi. Tunnistuspalvelut tarjottaisiin maksuttomina niin, kauan kuin nykyinen valtuus riittää. Tämän jälkeen päätettäisiin tunnistuspalvelujen mahdollisesta maksullisuudesta.

Emme hyväksy sitä, että VRK:n käyttäjäorganisaatiolta mahdollisesti perimät maksut lopulta siirrettäisiin loppukäyttäjän eli kansalaisen maksettavaksi. On siis pidettävä huolta siitä, että näin ei pääse käymään.

Esityksessä todetaan, että asiointivaltuuspalvelussa peruste palvelun maksullisuudelle olisi esimerkiksi se, että hyödynnettäisiin muun kuin kansallisen rekisterin tietoja asiointioikeutta pääteltäessä ja tällainen tiedon luovutus VRK:lle olisi maksullista. Tällöin VRK voisi veloittaa käyttäjäorganisaatiolta kustannukset, joita sille syntyy asiointioikeuden tarkistamisessa.

Mikä voisi olla tällainen "muu kuin kansallinen rekisteri"? Viitataanko tässä kohdassa 2.1 esitettyyn malliin yksityisten organisaatioiden keräämästä valtuutuksien ja tahdonilmaisujen rekisteristä? Tällöin luodaan järjestelmää jossa julkisia tehtäviä on delegoitu yksityisille organisaatioille ja samalla annettu heille oikeus laskuttaa tehtävän hoitamisen seurauksena syntyneiden tulosten käyttämisestä. Tätä EETU ei kannata.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf puolesta



Anssi Kemppi

toiminnanjohtaja, Eläkeliitto ry

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n sihteeri vuonna 2018